

Historia ya Falsafa

01 Mwanzo wa Falsafa ya Kigiriki 1

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Eneo la dunia ambalo natumai unalitambua kama Bahari ya Aegean, pamoja na Ugiriki na Asia Ndogo. Mwanafalsafa wa kwanza anayejulikana aliyezungumzia, angalau, Thales wa Mileto alitoka karibu na eneo hilo katikati ya pwani ya magharibi ya Rasi Ndogo ya Asia. Kwa maneno mengine, makoloni ya Ugiriki yalikuwa yametawanyika kuzunguka Aegean.

Sasa, swali ambalo mtu huanza nalo kwa kawaida ni, basi, unafikiriaje kuibuka kwa falsafa ya Magharibi huko katika eneo la Aegean katika Ugiriki ya kale? Na kuna mistari kadhaa ya maelezo ambayo ni muhimu. Moja ni kwamba, bila shaka, iko kwenye makutano kati ya mashariki na magharibi, ambapo mawazo ya kitamaduni yangepingwa na mwingiliano na utamaduni wa mashariki, kwa sababu tu ya jinsi njia za biashara zilivyopitia Asia Ndogo na kushuka Bonde la Meander. Mto Meander unaelekea Bahari ya Aegean, kwa hivyo hii ndiyo Bonde la Meander huko, na njia za biashara huja hivyo.

Kwa hivyo, sawa, msisimko wa kitamaduni ulisababisha kuulizwa maswali ya msingi. Jambo la pili ambalo linasisitizwa sana, na nadhani ipasavyo, ni kwamba wanafalsafa wa awali wa Kigiriki walikuwa wanasayansi wa kabla ya sayansi. Walikuwa wakiuliza maswali kuhusu ulimwengu wa asili, kuhusu mpangilio wa asili, kuhusu michakato ya asili.

Waliuliza maswali kuhusu elementi za msingi. Ni elementi au elementi gani za msingi zinazounda samani zote tajiri za mbingu na dunia tunazoziona? Ni michakato gani ya kisababishi inayoelezea tofauti za vitu na mabadiliko yanayotokea? Swali la aina hiyo. Falsafa ya awali ya asili, kosmolojia ya awali, na maswali kuhusu asili ya ulimwengu kama tunavyojua yalianza kuibuka.

Na ungeweza kuona jinsi zingeweza kuhusishwa na tofauti kati ya mashariki na magharibi, na msisimko unaokuja na hadithi za kuingiliana na kuingia katika kiwango fulani cha mgongano. Lakini kuna kipengele cha tatu ambacho ni muhimu sana, na nadhani nimekuja kufikiria zaidi umuhimu maalum. Washairi na waandishi wa tamthilia wa awali wa Kigiriki walikuwa na imani kwamba mpangilio wa ulimwengu, ambao tunaona katika maumbile, pia ni mpangilio wa uboho.

Wazo la haki ya ulimwengu ni jambo linalojitokeza miongoni mwa baadhi ya watu hao wa awali wa fasihi. Kati ya Odyssey na Iliad, linaanza kuonekana. Katika Hesiod, ni wazi.

Katika Aeschylus na Sophocles, ipo. Kwa hivyo swali ni kama kuna mpangilio wa ulimwengu unaojumuisha mpangilio wa maadili. Ikiwa huu ni ulimwengu wa maadili, tunawezaje kuelezea ukweli huo? Kwa hivyo basi tuna mawazo mawili ya kifalsafa katika kuhesabu asili ya falsafa ya Kigiriki hapa.

Moja inayolenga tu kutafakari kuhusu ulimwengu wa kimwili, na nyingine kuhusu kutafakari kuhusu mpangilio wa maadili, ambao waliamini upo katika michakato ya asili. Kwa hivyo ninachotaka kufanya leo ni kuzingatia la kwanza kati ya haya, umakini wao kwa mpangilio wa kimwili, na kisha wakati mwingine kuelekeza umakini wetu kwenye mpangilio wa maadili. Angalia hilo.

Sawa? Sasa, ukiwa na hilo akilini, angalia muhtasari ambao nimekupa hivi punde wa wanafalsafa wa kabla ya Socrates, wale waliotangulia Socrates. Unaona nimewaweka katika makundi. Ambapo kundi kuu ni, unaona, la aina mbalimbali za monism chini ya Warumi 1, 2, na 3, dhidi ya wingi.

Hiyo ni kusema, swali kuhusu kama kuna kipengele kimoja cha msingi kinachohusika na kila kitu, au kama kuna vipengele vingi vya msingi. Hiyo itakuwa, bila shaka, aina ya unistimu ya ubora na wingi, kama itakavyokuwa. Ubora.

Je, ni kipengele kimoja cha msingi? Je, kuna vipengele vingi vya msingi? Lakini pia inahusisha swali la kiasi, kama ulimwengu ni kitu kimoja kiidadi, kinachojumuisha yote, aina thabiti ya tufe, au kama kuna vitu vingi vinavyoweza kutofautishwa kiidadi. Sasa hilo linasikika kuwa jambo la kutatanisha, kwa sababu rahisi kwamba unafikiri wewe ni kitu tofauti na mimi, ambayo ina maana kwamba kuna vitu vingi tofauti. Kwa hivyo, ambapo uungu wa kiasi utatokea, maswali kadhaa ya msingi kuhusu uaminifu wa uzoefu wetu wa hisia yanaibuka.

Kwa sababu ikiwa uzoefu wa hisia unatuambia tuko wengi kwa idadi, lakini nadharia inakuwa kwamba kila kitu ni kimoja kwa idadi, kuna kitu kibaya ama na nadharia kwamba kila kitu ni kimoja, au sivyo kuna kitu kibaya na uzoefu wetu wa hisia. Kwa hivyo hilo litatokea baadaye tutakapofikia kundi linaloitwa Eleatics, monism kamili, lililoitwa Eleatics baada ya Elea, ambalo liko katika Toe ya Italia, ambapo baadhi ya watu hawa walikuwa. Kwa hivyo suala hilo la kiasi linatokea hapo.

Lakini mwanzoni, tunashughulikia uungu huo usio na ujinga wa Wamilesia kwa wingi wa ubora, au uungu wa ubora. Kuna vipengele vingapi vya msingi? Sasa kumbuka, havijawahi kuwa kwenye ukumbi wa mihadhara ya kemia. Havijawahi kuona jedwali la vipengele.

Na ingawa wamevutiwa na mpangilio wa mambo uliopangwa, mwelekeo wa awali ni kutafuta kipengele kimoja cha msingi. Na unaposoma nyenzo hizi, na natumai utakuwa umesoma nyenzo za msingi na za pili kuhusu kabla ya Socrates ifikapo mwisho wa wiki hii, unaposoma nyenzo hizi, utagundua kwamba Thales alifikiri

kwamba kila kitu hatimaye kinaweza kupunguzwa, kutokana na, kipengele kimoja alichokiita maji. Sasa, kwa sasa, puuza ukweli kwamba hufikirii kuwa ni kipengele, H₂O.

Hakupaswa kujua hilo, Thales maskini. Utaona. Bado inasikika kama dhana potofu.

Kila kitu kimeundwa na maji. Subiri kidogo. Maji ni aina ya kitu kinachoweza kubadilika kwa njia ya ajabu.

Inakuja katika umajimaji, imara, na mvuke. Ni muhimu kwa uhai. Si kwa uhai wako na wangu tu, bali pia kwa mimea.

Tazama jinsi kila kitu kilivyo cha kahawia hapa. Tumekuwa na ukame mwingi msimu huu wa joto. Nadhani nimekata nyasi yangu ya mbele mara moja tangu mwanzoni mwa Juni.

Ambayo ni mabadiliko yanayokaribishwa, lakini ni mabadiliko ya kusikitisha. Utaona. Hapana, maji ni muhimu sana kwa kila kitu kinachoendelea.

Umuhimu huo . Kwa hivyo inaeleweka, Thales alidhani kwamba labda hii ndiyo jambo la msingi. Naam, hakuwa mtu pekee katika Midwest.

Na unaona jina la Anaximander, ambaye , kwa sababu alitambua kwamba una unyevunyevu si tu, bali pia ukavu. Pia una ukavu. Alianza kuona kwamba una sifa zinazopingana.

Na vivyo hivyo kwa upande mwingine. Joto na baridi. Mwanga na giza.

Mwanaume na mwanamke. Na kwa kadiri mnavyo sifa zinazopingana, hakuna anayeweza kuwa wa msingi zaidi ya mwingine. Alidhani kwamba kipengele cha msingi lazima kiwe kitu ambacho hakiwezi kuelezewa.

Na hivyo ndivyo neno epiron linavyomaanisha. Haliwezi kufafanuliwa. Haliwezi kuainishwa, kuwekewa alama.

Neno la Kigiriki keras linamaanisha mpaka, mstari wa mpaka. Alpha privative hulifanya kuwa hasi. Kwa hivyo epiron , haina ufafanuzi.

Haieleweki. Utaona. Kwa upande mwingine, Anaximenes alifikiri kwamba hewa ndiyo muhimu sana.

Na hivyo unaanza kupata aina hii. Na kinachojitokeza, ikiwa unaifahamu fasihi ya Kigiriki, kinachojitokeza ni ukweli kwamba wanacheza na vipengele mbalimbali ambavyo Wagiriki walizungumzia hata katika fasihi yao. Dunia, hewa, moto, na maji.

Hizo ndizo vipengele vinne vya Kigiriki vya kawaida. Baadhi wamependekeza kwamba vinawakilisha mahitaji manne muhimu ya maisha: Kuoga, chakula, hewa, pumzi, moto, joto, maji, kitu cha kunywa, lishe.

Dunia, hewa, moto, na maji, vitu vinne muhimu vya maisha. Lakini unaona kwamba hapa tuna Anaximenes. Hapa tuna Thales.

Baadaye , tutamkuta Heraclitus na baadhi ya Wastoiki wakiingia kwenye moto. Utaona. Kwa maneno mengine, kwa upande wa elementi kama zilivyozifikiria, elementi ambazo walikuwa wanazifahamu, ni ipi kati ya hizi iliyo ya msingi zaidi? Au si yoyote kati ya hizi? Kama Anaximenes alivyodhani.

Naam, Wamilesia walikuwa wakiuliza maswali haya rahisi. Walidhani kwamba michakato ya mabadiliko inaweza kuelezewa katika hali ya hewa yenye mgandamizo, ambayo hutoa unyevu. Utaona.

Kwa hivyo kuna kila aina ya uwezekano katika mapendekezo haya. Kwa upande mwingine, Pythagoras na Heraclitus. Kwa bahati mbaya, hao ndio Pythagoras unaokutana nao katika hisabati.

Mwanahisabati aliyetengeneza kile kilichojulikana kama nadharia ya Pythagoras, kwamba mraba kwenye hypotenuse ya pembetatu yenye pembe ya kulia ni sawa na jumla ya mraba kwenye pande zingine mbili. Unakumbuka hilo, Pythagoras? Pythagoras na Heraclitus, wakionekana kutotegemeana , mwishoni mwa karne ya 6, yaani, kabla ya 500, na mwishoni mwa karne ya 8. Sasa, unaweza kupata wazo lisilo eleweka la ninachomaanisha kwa kipengele maradufu.

Ukifikiria swali kuhusu kitu ambacho kinakaribia kuwa adimu katika utamaduni huu, sahani. Unajua, huu ni wakati wa vikombe, badala ya Kiingereza maridadi, china yenye vikombe vya chai na sahani. Lakini angalau unajua umbo la sahani.

Je, sahani imepinda au imepinda? Ndiyo. Kwa mtazamo mmoja, ukiitazama chini kutoka juu, imepinda. Kwa mtazamo mwingine, ukiitazama juu mtu anapoibeba, imepinda.

Vipengele viwili ndani yake. Kwa hivyo kusema kwamba sahani ni mnene na mbonyeo ni kuzungumzia asili ya vipengele viwili vya sahani. Sasa, kile Pythagoras na Heraclitus wanachovutiwa nacho ni kwamba kuna vipengele viwili kwa kila kitu katika asili.

Kwa upande mmoja, kila kitu kinaonekana kuwa katika mchakato wa mabadiliko. Kwa upande mwingine, kuna mpangilio, kile tunachokiita usawa wa asili, utabiri.

Ndiyo, bwana? Ndiyo, kufikiria mabadiliko hayo, Heraclitus alipendekeza kwamba kipengele cha msingi ni kama moto.

Unajua, moto hubadilika kila wakati. Je, umegundua kwamba unapoketi karibu na mahali pa moto wakati wa baridi, unavutiwa na miali inayowaka ambayo hubadilika kila wakati? Ndiyo, bwana? Ni vigumu sana kuzingatia kusoma falsafa karibu na moto. Kwa sababu hiyo, mabadiliko ya mara kwa mara.

Ndiyo, bwana? Lakini kwa upande mwingine, huu ni ulimwengu uliopangwa. Kuna utaratibu. Unajua jinsi aina fulani za kuni zitakavyowaka, na zikiwa na unyevu, jinsi zinavyowaka.

Kwa hivyo una mabadiliko na mpangilio, mabadiliko na mpangilio. Na Pythagoras na Heraclitus, bila kujali kila mmoja, walijaribu kuzungumzia hilo haswa. Jinsi Heraclitus anavyofanya hivyo ni kudokeza kwamba kile tulichonacho ni moto au mvuke fulani wa moto, joto linalopanda, mvuke unaopanda, kila kitu kinachopanda na kubadilika na kuwaka na kuwaka na kadhalika, moto, pamoja na aina fulani ya mpangilio unaoeleweka na unaoweza kufuatiliwa ambao anauita nembo.

Sasa umewahi kukutana na neno hilo hapo awali. Hilo ndilo neno ambalo Mtume Yohana atatumia katika mstari wa kwanza wa injili yake. Hapo mwanzo kulikuwa na neno, yuko katika nembo za kale.

Kuanza nembo. Ndiyo, bwana? Hapa ndipo inapoanza kuonekana kwa mara ya kwanza katika mawazo ya Kigiriki. Baadaye Yohana anabadilisha dhana ya Kigiriki kulingana na mawazo ya Kiebrania na makusudi yake.

Ingali. Sasa, kwa upande mwingine, Pythagoras, mtaalamu wa hisabati, pia anazungumzia mambo yanayobadilika, na wazo la mvuke wa moto ni kitu anachokidokeza. Lakini badala ya kuzungumzia nembo, anachozungumzia ni aina ya mpangilio wa hisabati kwa vitu.

Mpangilio wa hisabati kwa vitu ili uweze kuwakilisha kila aina ya maumbo tofauti kiidadi. Ndiyo, bwana? Na huu ni ulimwengu wa aina ya hisabati ambapo unaweza kufuatilia mpangilio wa hisabati. Hii ndiyo sababu alipendezwa na jiometri.

Ndiyo, bwana? Kwa hivyo una hizi mbili zikisisitiza kwamba kuna mpangilio wa asili kwa michakato yote ya mabadiliko. Na maelezo ya chini, kwa kutarajia mada wakati mwingine, hiyo ina maana kwamba katikati ya mabadiliko yote ya maisha, tunapaswa kuwa na maisha yenye mpangilio mzuri. Ndiyo, bwana? Maadili yanatokana na hili.

Naam, Pythagoras na Heraclitus. Kwa upande mwingine, unapofika kwenye Attiki za mwanzo, hawataki kabisa uwingi, hakuna ubaguzi wa vipengele viwili, hakuna

ulimwengu wa mabadiliko. Na Parmenides, kwa njia ya wazi kabisa, anatangaza kwamba mabadiliko ni ya udanganyifu.

Wingi ni udanganyifu. Mwendo wa kimwili ni udanganyifu. Hisia ni njia tu ya udanganyifu.

Ukitaka njia ya ukweli, lazima ufikiri kwa kufikiri tu kutoka kwa hisia zote . Fikiria kwa kufikiri tu. Na ukitaka kuona zaidi maana ya kufikiri kwa kufikiri tu, unaweza kusoma uteuzi wa Parmenides katika Diwani ya Kauffman.

Lakini zingatia Zeno, kwa sababu Zeno alijaribu kutetea imani hii ya monism kabisa kwa kuibua vitendawili. Mabadiliko ni jambo la kitendawili, linalojipinga ambalo halingeweza kutokea. Kwa mfano, chukua sungura anayemfukuza kobe.

Je, sungura huwahi kumkamata kobe? Hapana. Kwa sababu, unaona, huu ndio mstari ambao kobe anatembea. Anapofika hapo, sungura huwa amefika mbali sana.

Kufikia wakati kobe anapofika huko, sungura anafika mbali sana. Kufikia wakati kobe anapofika huko, sungura anafika mbali sana. Na kwa sababu sungura anaendelea kusonga mbele, kobe, kwa sababu kobe anaendelea kusonga mbele, sungura kamwe hamnati kobe.

Wangesema , tayari anakula, na hilo ni la udanganyifu, wangesema. Je, kuku huvuka barabara? Hapana, kwa sababu ikiwa kiasi hiki ni barabara, basi kwanza kuku hukata umbali, nusu, nusu umbali, kisha kuku hukata umbali uliobaki, kisha hukata umbali uliobaki, kisha hukata umbali uliobaki, kisha nusu umbali uliobaki, kisha... kamwe havuki barabara. Mbegu za kuvutia za mtama, ambazo zilionekana kama mbegu ndogo zaidi zilizopo.

Mbegu za mtama. Sasa, ili kuonyesha asili ya utata ya wingi, Zeno anauliza hivi. Mbegu moja ya mtama itatoa sauti ngapi ukiidondosha ? Hakuna sauti.

Sawa, dondosha gunia la mbegu 10,000 za mtama. Itatoa sauti ngapi? Sifuri mara 10,000, ambayo ni zilch. Hakuna sauti.

Lakini ulisikia udanganyifu wa tatu. Kimantiki, haiwezekani. Njia ya udanganyifu ni njia ya hisia.

Wingi wa vitu tunavyoona ni wa udanganyifu kama wingi. Michakato ya mabadiliko na mwendo ni wa udanganyifu. Kwa mtazamo wa kimantiki kabisa, hakuwezi kuwa na mabadiliko, hakuna wingi.

Sasa, sidhani kama kumewahi kutengenezwa shule ya mawazo inayojulikana kama Zenoism au Parmenideism , kwa sababu watu hao wanawakilisha aina ya mwisho wa

kimantiki ambao hakuna mtu anataka kuufuata. Ni jambo moja kusema kwamba hisia wakati mwingine ni za udanganyifu. Ni jambo moja kusema kwamba utambuzi wa hisia ni wa jamaa na hubadilika.

Hakika, na tutawakuta watu wengi, Plato na wengine na kadhalika, wanasema hivyo. Lakini kusema kwamba ni udanganyifu kabisa, sawa, ukisema hivyo, kwa nini ungesema hivyo? Ungemwambia nani? Na kwa nini utoe sauti yoyote unaposema hivyo, ikiwa msimamo huo ni sahihi? Kwa nini hata uandike kile Zeno na Parmenides walisema, ikiwa msimamo huo ni sahihi? Ni kujishinda. Lakini hoja si msimamo waliokuja nao, bali aina za masuala wanayouliza.

Inamaanisha nini kusema kwamba kila kitu ni kitu kimoja, kwamba huu ni ulimwengu? Labda, haimaanishi kile Parmenides alichofikiria kilimaanisha. Ndiyo, bwana. Lakini kwa upande mwingine, je, huu ni ulimwengu wa wingi wenye msimamo mkali na kila kitu kimejitenga? Ubinafsi mkali katika aina ya ulimwengu wa anarchistic bila sheria na utaratibu? Ndiyo, bwana.

Kwa kweli, kile ambacho kabla ya Socrates walitufanyia kilikuwa ni kuibua masuala, na mara nyingi, ni muhimu zaidi ni swali gani linalojitokeza kuliko majibu gani yanayojitokeza. Ndiyo, bwana. Hakika ni kwa watu hawa.

Naam, unapowafikia watu wenye msimamo mkali, unaweza kusema, hii ni pumzi ya hewa safi. Kwa sababu hapa una watu, Empedocles na Hexagoras, Democritus, wanaoona mambo mengi tofauti. Kwa kweli, Empedocles anaelewa yote manne.

Dunia, hewa, moto, na maji. Vipengele vyote vinne. Na ili kuelezea aina ya mchakato unaohusika, anakuja na aina fulani ya mtazamo wa mzunguko wa historia ya ulimwengu.

Unaona, kuona mambo yakienda hivyo kwa muunganiko na mtengano wa elementi katika historia yote ya ulimwengu. Elementi nne za msingi. Na Hexagoras, kwa upande mwingine, anafikiri lazima kuwe na elementi za msingi za kila aina ya kitu cha ubora, bila kujali jinsi kilivyo tofauti.

Anaziita mbegu. Kwa hivyo, mwili wako utakuwa na mbegu za mifupa, mbegu za ngozi, mbegu za nyama, mbegu za damu, mbegu za misuli, mbegu za nywele, na kadhalika. Na kuna baadhi ya mapendekezo kwamba inaweza kuwa mbegu za nywele nyeusi au mbegu za nywele nyepesi, mbegu za nywele zilizopinda au mbegu za nywele zilizonyooka.

Tutakomesha aina hii ya wingi. Lakini basi, baada ya kudhania utofauti usio na kikomo wa vitu tofauti, mbegu hizi zote, utaelezeaje umoja uliopangwa wa mwili wa mwanadamu? Na kwa hivyo, wa ulimwengu. Na kwa hivyo, Hexagoras anachofanya ni kuzungumza juu ya kile anachokiita kitanzi au akili.

Kana kwamba kuna akili fulani ya ulimwengu inayochimba vitu katika umoja uliopangwa katika mwelekeo uliopangwa. Aina fulani ya kitanzi cha kimungu . Unaweza kuona kwamba katika kutafuta chanzo cha mpangilio wa ulimwengu, wanapapasa kuelekea dhana fulani ya kiumbe mkuu.

Atasema, mwanzo wa theolojia katika Wagiriki wa kale, tofauti na baadhi ya hadithi zao. Utaona.

Lakini kwa upande mwingine, unapomfikia Democritus, picha ni tofauti. Kwa sababu ingawa Empedocles na Anaxagoras walikuwa na maoni mengi ya ubora, sawa, maoni mengi ya ubora, Democritus ni mtu mmoja mwenye maoni ya ubora. Kila kitu kina ubora mmoja.

Lakini wingi wa kiasi. Hiyo ni kusema, vitu vya kimwili vinaundwa na atomi ndogo zisizo na kikomo. Atomu , neno hilo linamaanisha kihalisi kuwa haliwezi kugawanywa.

Haiwezi kukatwa. Ni kipande cha maada kisichogawanyika. Sawa.

Kwa hivyo vitu vya kimwili tunavyovijua vinaundwa na idadi kubwa ya atomi. Vidonge visivyogawanyika. Na tofauti za ubora kati ya paka na kabichi na koliflawwa na kale.

Utaona. Tofauti za ubora zinatokana na michanganyiko ya atomi. Huzalisha tofauti hizo za ubora.

Michanganyiko tofauti kwa mfalme kuliko kwa koliflawwa. Sasa wazo ni kwamba atomi huja katika maumbo tofauti. Na huzunguka katika aina fulani ya vortex ya ulimwengu.

Aina ya asili ya mwendo. Huzunguka-zunguka katika volkeno hii ya ulimwengu, hugongana, hushikamana, na huchanganyikana ili mkusanyiko mkubwa zaidi uundwe. Na kama matokeo ya bahati tu, michakato ya kimakanika.

Mwili mzima wa vitu mbinguni na duniani umeumbwa katika historia yote. Kwa hivyo unachopata kutoka kwa watu hawa wa mwisho ni cha kuvutia sana. Kwa sababu wakati kutia chumvi kunapendekeza maelezo ya kiteolojia.

Maelezo ya kiteolojia. Hiyo ni kusema, kuna akili hii ya ulimwengu inayopanga mambo kwa njia hizi zinazoeleweka. Sawa.

Kwa upande mwingine, Democritus ana maelezo ya kiufundi tu. Ana maelezo ya kiufundi tu. Nguvu zisizoonekana huchanganyika kwa bahati nasibu ili kutoa aina za makundi yanayounda ulimwengu.

Ni kama mtu alichukua kifurushi kizima na vifurushi na vifurushi vya barua moja moja na kuzizungusha kwa muda wa kutosha. Na toleo la Jumapili la Chicago Tribune likatoka. Unaona , aina hiyo ya maelezo, nafasi kubwa.

Lakini ni wazi, hapa una wanafalsafa wawili wakielekea katika pande tofauti sana. Unaona. Aina ya kimuundo ya uyakinifu ambapo hakuna kitu kilichopo isipokuwa atomi za kimaada zinazohamishwa na nguvu za bahati.

Sawa. Na kwa upande mwingine, maelezo ya kiteolojia. Ambayo ni kusukuma upande wa aina fulani ya metafizikia ya kitheisti au aina fulani ya wazo.

Sio dhana potofu, bali maelezo fulani ambayo yanaona uhalisia fulani usio na maana wa aina ya kimantiki ukichangia mpangilio wa ulimwengu. Sasa. Huo umekuwa muhtasari mfupi.

Na kabla sijaanza na kuunganisha nyuzi, acha nitulie. Umeelewa hadithi? Unataka kuelewa nini tena? Ruth? Loo. Ulisema kwamba noctis ni monosti ya ubora, lakini monosti ya kiasi. Kwa nini? Ndiyo, kwa sababu atomi zote , atomi za kibinafsi, zina ubora sawa.

Sawa na ubora. Kwa hivyo ni mtu mwenye sifa moja. Lakini mtu mwenye wingi wa kiasi.

Nyingi kati yao. Lakini zote zinafanana kimaalezo. Ndiyo.

Je, hilo lina maana? Kupata istilahi muhimu na kama sehemu ya msamiati wako unaotumika ni sehemu ya kazi katika hatua hii. Ndiyo. Nina swali tu.

Mbwa huyo alikuwa amemaliza kweli. Nani? Wa kwanza. Na ugomvi.

Loo, na nasaba. Sawa. Sawa.

Ulisema kwamba mfumo huu ni wa kimakanika? Nina mwelekeo wa kusema hapana. Nadhani anapapasa kuelekea mtazamo wa kiteolojia kwa sababu hii. Kwamba katika picha hiyo ya mzunguko wa vipengele vinavyochanganyika na kutengana, anahusisha mchakato huo wa mzunguko na nguvu mbili anazojiita upendo na chuki.

Mvuto, kinyago. Sasa, kulingana na jinsi unavyochukua maneno hayo, upendo na chuki, yanaweza kuwa maneno ya sitiari ya mvuto na kinyago kama tunavyoyafikiria katika sumaku na umeme. Ndiyo.

Katika hali hiyo, itakuwa jambo la kimakanika. Lakini kwa upande mwingine, ukichukulia upendo na chuki kama mwelekeo wa ndani kwa sababu ya ukaribu wa

asili, unaona, si lazima iwe na ufahamu. Zaidi ya daffodil inayokua wakati wa masika au kugeukia mwanga haimaanishi ufahamu.

Unaona, lakini mradi tu kuna mpangilio unaolenga mwisho, basi unaweza kusema huu ni mwanzo wa tereolojia. Kwa hivyo nina mwelekeo wa kusema kwamba Empedocles hajatoka nje katika hali iliyo wazi lakini kwa njia moja au nyingine. Lakini nadhani anaelekea kwenye hadithi ya tereolojia.

Ndiyo. Sawa. Hapana, nataka uelewe muundo huu wa jumla wa kipindi cha kabla ya Sokrati.

Kwa kadri uwezavyo. Hatutatumia muda mwingi kuihusu leo na wakati mwingine tu. Lakini tutairejelea tena na tena .

Itakuwa ndio msingi wa marejeleo. Sawa. Kwa hivyo kumbuka Wamilesia.

Sawa. Watawa wa aina rahisi sana. Wamilesia.

Nadharia zenye vipengele viwili za Pythagoras na Heraclitus. Iliadics , umonism wao kamili. Wale wenye wingi wanaouliza swali la utaratibu dhidi ya teleolojia.

Na usomaji unaofanya utaweka mwili kwenye matuta haya. Muundo ni muhimu. Sasa, ninachotaka kuisitiza ni aina ya swali ambalo watu hawa wanauliza.

Tunamfikiria Thales kama yapata mwaka 600 KK. Sawa. Thales aliishi yapata mwaka 600 KK.

Tunapofika Socrates, tunakaribia 400 KK. Kwa hivyo kimsingi tuna kipindi cha miaka 200 ambapo kabla ya Socrates wanafanya kazi. Kipindi cha miaka 200.

Ambapo, kwa kweli, wanaunda ajenda ya kifalsafa ambayo falsafa ya Magharibi imefanyia kazi tangu wakati huo. Wanaunda ajenda ya kifalsafa ambayo falsafa ya Magharibi imefanyia kazi tangu wakati huo. Sasa, labda una mwelekeo wa kuuliza, kwa nini tuchukue ajenda yao? Jambo ni kwamba imeunganishwa sana na mifumo ya mawazo ya Magharibi katika kila taaluma, si katika falsafa tu, katika kila taaluma.

Kwa sababu rahisi kwamba sayansi za baadaye ziliibuka kama matokeo ya falsafa. Unaona. Je, umeona jinsi maprofesa wako wa sayansi walivyo na digrii za Uzamivu wa Falsafa? Na wengi wao hawakuwahi kuona ndani ya darasa la falsafa, isipokuwa watu kama Dkt. Chappell hapa, ambaye hukagua kozi za falsafa.

Ubarikiwe moyo wake. Unaona. Kwa sababu tu falsafa ya asili, kinachoitwa, falsafa ya asili, falsafa ya asili, aina ya kitu ambacho hawa jamaa wanafanya, ndio msingi ambao sayansi ya majaribio na hisabati huibuka baadaye.

Unaona. Ukichukua kozi za Dkt. Spradley katika historia ya sayansi, utagundua kwamba historia ya sayansi hadi, oh, takriban Renaissance, kimsingi ni aina moja ya kile tunachofanya katika historia ya falsafa. Unaona.

Na kisha unaanza kupata maendeleo ya unajimu na fizikia, bila kujali falsafa, baadaye kemia, na biolojia. Sosholojia haianzi hadi katikati ya karne ya 19. Saikolojia, kama sayansi, haikuibuka hadi mwanzoni mwa karne ya 20.

Ni mwaka wa 1910. Sasa Jarida la Falsafa liliitwa Jarida la Falsafa, Saikolojia, Mbinu ya Kisayansi, n.k. Najua hilo ni jambo la kustaajabisha, lakini ndivyo ilivyokuwa.

Kwa hivyo, ajenda inayoundwa, utaona, na watu wa kabla ya Sokrati, iliendelezwa katika falsafa ya asili katika nyakati za kale na za enzi za kati, na kupitishwa hadi nyakati za kisasa. Kwa hivyo, kwa namna fulani, swali tunalouliza bado ni, ni vipengele gani vya msingi, au kama si vipengele vya msingi, ni vitu gani vya msingi? Unaona. Ikiwa unataka protoni au quark, chagua mwenyewe.

Bado tunauliza maswali ya aina hiyo hiyo. Unaelezeaje michakato ya kisababishi na nguvu za kisababishi zinazofanya kazi zinazoleta mabadiliko? Maswali ya aina hiyo hiyo. Lakini ajenda hiyo ni nini? Ajenda hiyo ni nini? Na nadhani unaweza kuona wazi kwamba ni aina ya ajenda ambayo unapaswa kuanzishwa nayo, kwa kiasi fulani.

Katika kozi yako ya utangulizi, ambapo kwa kawaida tunajaribu kupata maswali katika kile tunachokiita metafizikia, iwe yamebandikwa hivyo au la. Maswali katika metafizikia yanahusiana na asili ya uhalisia. Iwe ni maswali kuhusu ulimwengu wa asili, utaratibu, au teleolojia.

Au maswali kuhusu kama maada yenyewe ni halisi, au la, kama George Berkeley alivyofikiria. Unaona. Kama akili na maada ni aina mbili tofauti za vitu katika tatizo la akili-mwili, tunapozungumzia asili ya watu.

Ikiwa kila kitu kinachotokea kinatokana na michakato ya kisababishi katika mpango wa kimaamuzi, au ikiwa kuna kitu kama hiari huru. Ikiwa kuna chanzo cha mwisho cha mpangilio wa ulimwengu, ikiwa kwa kweli Mungu yupo. Hayo ni maswali ya kimetafizikia.

Na unaweza kuona kwamba hiyo ni sehemu ya ajenda, basi, iliyoletwa na watu wa kabla ya Sokrati. Pia nimependekeza kwamba, pili, kuna ajenda nyingine, chini ya uso, katika epistemolojia. Nadharia ya maarifa.

Nitasema. Pale unapopata kuna baadhi ya watu hawa wa kale ambao ni wataalamu wa majaribio wanaozingatia kwa makini, wakisema yote tunayojua yanatokana na uzoefu wa hisia. Na kwa kweli, Thales anaonekana kuzungumza hivyo.

Bila shaka, wenye msimamo mkali wana msimamo huo. Ingawa wana uvumi wa mara kwa mara zaidi ya hapo. Kimsingi ni wenye msimamo mkali.

Tofauti na wanasaikolojia kama Parmenides na Zeno, ambao hudharau uzoefu kabisa, na kusema kwamba ni mawazo ya kimantiki tu. Kwa kweli, hutupatia maarifa ya kuaminika. Na hivyo, maswali ya kiepistemolojia yanaulizwa kuhusu jinsi tunavyojua jinsi uzoefu ulivyo wa kutegemewa.

Ni kwa kiwango gani mawazo ya kimantiki yanaweza kutoa maarifa? Hizi mbili zinahusiana vipi? Unaona ajenda hiyo. Tatu, kuna ajenda kuhusu maadili, na kuhusu jamii, ukipenda, falsafa ya kijamii. Kwa sababu, kama nilivyodokeza, Pythagoras na Heraclitus wote wanasisitiza kwamba ikiwa huu ni ulimwengu uliopangwa kimantiki, basi tunapaswa kuishi maisha yaliyopangwa kimantiki ikiwa tunataka kuendana na ulimwengu.

Unataka kupata nafasi yetu. Utaona. Na hata Democritus anapendekeza kwamba maisha yanayoongozwa na akili yana thamani katika ulimwengu wa kimakanika na wa kimwili.

Vipi? Kweli, nguvu hizi zisizoeleweka husababisha raha na maumivu. Kwa hivyo ukipata uelewa wa kutosha wa michakato ya kisababishi, na kuongoza maisha yako kwa kile unachojua kuhusu michakato ya kisababishi, unaweza kupunguza maumivu na kufuata raha. Lakini hiyo inahitaji maisha yanayoongozwa na akili.

Kwa hivyo kutoka kwa nafasi hizi kunapita nafasi za kimaadili. Maisha mazuri ni nini? Na tunapaswa kufanya nini ili kuyafuata? Uko sahihi. Kwa hivyo, ajenda hii yote ya falsafa ya Magharibi, inaonekana kudokezwa, kuelezewa, angalau katika maneno yake ya msingi, na Presokratiki hizi.